

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

จากการสังเกตข้อมูลเบื้องต้น เรื่องประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษารุงเทพา และภาษาอุครธานี ผู้วิจัยพบว่า ภาษาทั้ง 2 ถิ่น มีความคล้ายคลึง และความแตกต่างกันทั้งในด้านรูป และด้านความหมาย ดังนี้

ในด้านรูปคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษาทั้ง 2 ถิ่น มีลักษณะการเรียงคำในประโยค คล้ายคลึงกันในระดับพื้นผิว กล่าวคือ ประกอบด้วยประโยคบอกเล่า ต่อด้วยส่วนท้ายคำถาม และ ส่วนท้ายคำถามก็มีลักษณะใกล้เคียงกัน แต่มีจำนวนไม่เท่ากัน และบางตัวก็เทียบได้ไม่ตรงกัน เช่น tii และ หรือ และคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษาทั้ง 2 ถิ่น ยังมีความแตกต่างกันที่ส่วน ท้ายคำถาม คือพบส่วนท้ายในภาษาอุครธานีมากกว่าในภาษารุงเทพา เช่น ส่วนท้ายคำถามที่เป็น คำเดี่ยว หรือ คำพยางค์เดียวในภาษารุงเทพา พบอยู่ 2 หน่วย ได้แก่ ไทย และ หรือ ส่วนใน ภาษาอุครธานีพบ 4 หน่วย ได้แก่ bvoo, bvoo, tii และ waa.

ในด้านความหมาย คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษารุงเทพา และภาษาอุครธานี ก็มี ความคล้ายคลึง และแตกต่างกันเช่นเดียวกัน ซึ่งดูเหมือนว่าอาจจะ เป็นเรื่องของความ เชื่อดั้งเดิม หรือความมุ่งมั่นที่จะได้รับคำตอบก็ได้

จากข้อสังเกตเหล่านี้ เห็นได้ว่า ยังมีปัญหาที่น่าสงสัยอีกหลายประการ เช่นว่าความคล้ายคลึง และความแตกต่างกันทั้งในด้านรูป และด้านความหมายของประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธใน ภาษารุงเทพา และภาษาอุครธานี ที่กล่าวมานั้น มีรายละเอียดอย่างไร tii และ waa ในภาษา อุครธานีนั้นจะหาคำอธิบายอย่างไรให้กระจ่างชัด และจริงหรือไม่ว่าในภาษาอุครธานีอาจจะมีระบบ ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธต่างไปจากภาษารุงเทพา ปัญหาเหล่านี้ล้วน เป็นสิ่งที่น่าศึกษา ทั้งสิ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาหาหลักเกณฑ์ทางด้านรูป และทางด้านความหมายบางประการที่ จะนำมาใช้จำแนกให้เห็นความคล้ายคลึง และความแตกต่างดังกล่าวได้อย่างเด่นชัด

1.2 จุดมุ่งหมายในการวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์ และศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะความคล้ายคลึง และความแตกต่างกันของประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษากรุงเทพฯและภาษาอุดรธานี ทั้งในด้านรูปและความหมาย โดยวิธีการของทฤษฎีทางวากยสัมพันธ์ คือไวยากรณ์ ปรिवรรคแปรรูป (Transformational Generative Grammar) และทฤษฎีทางอรรถศาสตร์ คือวัจนกรรม (Speech acts) โดยใช้ อรรถลักษณะ (Semantic features) เป็นแนววิเคราะห์ในรายละเอียด

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษากรุงเทพฯ และภาษาอุดรธานี มีความคล้ายคลึงและความแตกต่างกันทั้งในด้านรูปและความหมาย

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาภาษาพูดทั้งที่เป็นทางการ (formal) และไม่เป็นทางการ (informal) ของประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษากรุงเทพฯ และภาษาอุดรธานี โดยมีขอบเขตดังนี้

1.4.1 จะวิจัยเฉพาะประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีส่วนท้ายคำถามอยู่ข้างท้ายประโยคเท่านั้น เช่น

แฟนคุณไม่ส่งข่าวมาเลยหรือ

ผ้าชิ้นนี้แพงเกินไปมั๊ย

จะไม่วิจัยประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีส่วนท้ายคำถามอยู่ตรงส่วนอื่นของประโยค คืออยู่หลังข้อความต้นประโยค หรืออยู่หลังคำ ต้นประโยค เช่น

คุณวิชัย หรือ ที่มาวันนั้น

นี่หรือ หลานชายผู้จัดการ

1.4.2 จะวิจัยเฉพาะประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่ผู้พูดมีเจตนาถามให้ตอบตามหลักการเรื่อง การแสดงเจตนาของผู้พูด (Illocutionary act)¹ ของนววรรณ พันธุเมธา²

¹John R. Searle, Speech Acts (Cambridge : Univ. Press, 1969) pp. 54-64

²นววรรณ พันธุเมธา, ไวยากรณ์ไทย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 193.

1.4.3 จะวิจัยเฉพาะประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่ผู้พูดใช้คำถาม เป็นวัจนกรรม-ตรง (Direct speech act)¹ คือใช้ส่วนท้ายคำถามเพื่อการถามคำถามเท่านั้น มิใช่เพื่อการทักทาย ซึ่งไม่ต้องการคำตอบ เป็นต้น

1.5 ผู้ออกภาษา

1.5.1 ผู้ออกภาษาหลัก มีดังนี้

ก. ผู้ออกภาษาหลักในภาษารุงเทพา ได้แก่ ตัวผู้วิจัยเอง² อย่างไรก็ดี ได้มีงานวิจัยภาษารุงเทพา เรื่องคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธอยู่หลายฉบับ เช่น งานของจิตราภรณ์ เกียรติไพบูลย์ (2525) และไพบูลย์ อนุแสน (Anusaen 1977) เป็นต้น ดังนั้นความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลปฐมภูมิของภาษารุงเทพา จึงมีน้อยกว่าภาษาอุตรธานี

ข. ผู้ออกภาษาหลักในภาษาอุตรธานี ได้แก่ ผู้วิจัย และนายสุขสันต์ เหลืองวันทา ซึ่งเป็นชาวอำเภอเมือง จังหวัดอุตรธานี

1.5.2 ผู้ออกภาษาทดสอบ มีดังนี้

ก. ผู้ออกภาษาทดสอบในภาษารุงเทพา ได้แก่ น.ส.อภิญา สร้อยตุร่า, น.ส.จุฑารัตน์ ดันสกุล และ น.ส.ประภาพร มณีโรจน์

ข. ผู้ออกภาษาทดสอบในภาษาอุตรธานี ได้แก่ น.ส.ศุทธิ คุณารัตนศิริกุล, นายพุทธภูมิ คุณารัตนศิริกุล และนายประสิทธิ์ เอกทัศน์

¹ เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์, ภาษาไทย 3 (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2525, หน้า 65.

² ผู้วิจัย ถือเป็นผู้ออกภาษาได้ทั้งสองภาษา (Bilingual) เพราะผู้วิจัยมีมารดาเป็นชาวกรุงเทพฯ และมีบิดาเป็นชาวอุตรธานี ได้ใช้ภาษาถิ่นทั้งสองเป็นภาษาในครัวเรือนมาตั้งแต่เด็ก ๆ ในวัยต้นของชีวิตได้รับการศึกษาในภาคอีสาน แต่ได้มาประกอบอาชีพในกรุงเทพฯ ในภายหลัง

1.5.3 วิธีการเก็บและทดสอบข้อมูล

ก. จากเอกสาร ได้แก่ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทั้งภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นอีสาน

ข. จากผู้บอกภาษาหลัก โดยใช้วิธีการสังเกตการใช้ภาษาของตนเอง และ การสัมภาษณ์อาศัยวัฒนธรรม¹ ของผู้บอกภาษา จึงตั้งคำถามให้ตอบพร้อมทั้งอธิบายความหมายของ สถานการณ์การใช้ภาษาที่เป็นไปได้ต่าง ๆ และบันทึกข้อมูลภาษาอุตรธานีลงแถบอัดเสียงแล้วนำมา ถอด เป็นสัญลักษณ์เพื่อหาข้อมูลประโยคที่ต้องการ รวมทั้งถามความคิดเห็นในการใช้คำถามแบบ ตอบรับ-ปฏิเสธที่มีส่วนท้ายคำถามชนิดต่าง ๆ แล้วจึงสรุปลักษณะสำคัญของข้อมูล จากนั้นก็นำไปทดสอบ กับผู้บอกภาษาทดสอบโดยการสัมภาษณ์ถามความคิดเห็น แต่มิได้ใช้แบบสอบถามการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ

1.5.4 ทฤษฎีสำคัญที่ใช้วิเคราะห์

ในด้านรูป จะใช้วิธีการของทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรตแปรรูป (Transformational Generative Grammar)

ในด้านความหมาย จะใช้หลักการของทฤษฎีวัจนกรรม (Speech Acts) และอรรถลักษณะ (Semantic features) เป็นแนววิเคราะห์ในรายละเอียดเรื่องความแตกต่างทางด้านความหมายของประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในทั้ง 2 ภาษา

1.6 ความจำเป็นที่จะต้องมีการวิจัยนี้

- ก. การศึกษาภาษาไทยถิ่น ในด้านวากยสัมพันธ์ และในด้านอรรถศาสตร์ยังมีผู้ทำไว้น้อย
- ข. การศึกษาวิเคราะห์ในแนว เปรียบ เทียบ เรื่องประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ระหว่างภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นอีสาน ยังไม่พบว่ามีผู้ใดเคยทำวิจัยมาก่อน
- ค. การวิจัยเฉพาะ เรื่องประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ในภาษาไทยถิ่นยังไม่มีผู้ใด ทำวิจัยมาก่อน

---

¹ เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ (ภาษาไทย 3 เล่ม 3 หน่วยที่ 13, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2525, หน้า 10) กำหนดคำว่า "วัจนสมรรถ" ขึ้นใช้แทน "Competence" ของโนม ชอมสกี ซึ่งหมายถึงความรู้ของผู้พูดผู้ฟังในภาษาของตนเอง (... "the speaker-hearer's knowledge of his language." - Chomsky, 1965, p.4).

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รับความรู้ในเรื่องประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษากรุงเทพฯ และภาษาอุดรธานี ในด้านการวิเคราะห์เปรียบเทียบทั้งในเรื่องรูป และความหมาย
2. เป็นประโยชน์แก่การศึกษาทางภาษาศาสตร์ สาขาการศึกษาภาษาถิ่น และการศึกษาภาษาไทยเปรียบเทียบ
3. เป็นประโยชน์แก่การศึกษาด้านภาษาศาสตร์ประยุกต์ เช่น ในด้านการสอนภาษาไทยในเรื่องเกี่ยวกับการใช้ภาษาแก่ผู้ที่เป็นคนท้องถิ่นอีสานโดยอาจสามารถช่วยให้ครูผู้สอนเข้าใจความคล้ายคลึง และความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ และภาษาอุดรธานี ซึ่งเปรียบเทียบตัวตนของภาษาถิ่น 2 ภาค ได้แจ่มชัดขึ้นเฉพาะกรณี
4. เป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ และผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับคนท้องถิ่นอีสาน อาจสามารถนำความรู้จากงานวิจัยนี้ไปใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ คือช่วยในการศึกษาและทำความเข้าใจภาษาไทยถิ่นอีสานด้วยตนเอง เช่น เทียบเคียงหรือ แปลประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธจากภาษาไทยถิ่นหนึ่งไปยังภาษาไทยอีกถิ่นหนึ่งให้มีความหมายที่เหมาะสม และใกล้เคียงกันที่สุด

1.8 ขั้นตอนวิธีการค้นคว้าและวิจัย

- ขั้นที่ 1 สืบค้นเอกสาร บทความ หนังสือ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
- ขั้นที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูล
- ขั้นที่ 3 วิเคราะห์และสร้างข้อสรุป เบื้องต้น
- ขั้นที่ 4 ทดสอบข้อสรุปกับข้อมูล
- ขั้นที่ 5 สรุปและเสนอผลการวิจัยพร้อมข้อ เสนอแนะ

1.9 บททวนวรรณกรรม

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อาจแบ่งเป็น 3 หัวข้อสำคัญคือ

- ก. วรรณกรรมที่เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- ข. วรรณกรรมที่มุ่งเสนอแนวการวิเคราะห์ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษากรุงเทพฯ

ค. วรรณกรรมที่มุ่งเสนอแนวการวิเคราะห์ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษาถิ่นอีสาน

1.9.1 วรรณกรรมที่เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จอห์น อาร์ เซอล (Searle 1969) ซึ่งเสนอแนวทางการศึกษาภาษาโดยใช้ทฤษฎีทางความหมาย ชื่อวัจนกรรม หรือจิปฏิบัตติ (Speech Acts) เซอลได้กล่าวไว้ว่าในการกล่าวถ้อยคำสื่อสารใด ๆ ออกมานั้น ผู้พูดกำลังกระทำการอย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่

ก. การกล่าวถ้อย (Utterance acts) คือกล่าวถ้อยคำเป็นหน่วยคำหรือประโยค

ข. การบ่งเนื้อความ (Propositional acts) คือ การอ้างถึงโดยระบุผู้เกี่ยวข้องกับ เหตุการณ์ และการบอกภาคแสดงโดยระบุเหตุการณ์ หรือการกระทำนั้น ๆ

ค. การแสดงเจตนา¹ (Illocutionary acts) เป็นการแสดงความตั้งใจของผู้พูดว่า ผู้พูดต้องการบอกเล่าแก่ผู้ฟัง หรือถามคำถาม หรือสั่ง หรือสัญญา เป็นต้น

การแสดงเจตนาในข้อ ค. นี้ นับเป็นสิ่งสำคัญในการสื่อสารมาก การแสดงเจตนาแต่ละประเภทจะต้องมีรายละเอียดเฉพาะอย่างไร โดยอยู่ภายใต้กฎสำคัญ 4 ประการคือ

1. กฎบอกเนื้อความ (Propositional Content Rule)
2. กฎบอกปัจจัยพื้นฐาน (Preparatory Rule)
3. กฎบอกความจริงใจ (Sincerity Rule)
4. กฎบอกสาระสำคัญ (Essential Rule)

นอกจากนี้ เซอล ได้ให้ตัวอย่างประเภทของการแสดงเจตนาพร้อมกฎสำคัญทั้ง 4 ประการ ในที่นี้จะขอยกมาเฉพาะเรื่องคำถาม ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ดังนี้

"การแสดงเจตนาประเภทคำถาม

1. กฎบอกเนื้อความ เนื้อความใด ๆ ก็ได้
2. กฎบอกปัจจัยพื้นฐาน มี 2 ประการย่อยคือ

---

¹"การกล่าวถ้อย" "การบ่งเนื้อความ" "การแสดงเจตนา" และชื่อกฎต่าง ๆ ในทฤษฎีนี้ ผู้วิจัยใช้คำแปลตามที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์ของ จิตรารักษ์ เกียรติไพบูลย์ (2525)

2.1 ผู้พูดไม่รู้คำตอบ เช่น ไม่รู้ว่าเนื้อความนั้นเป็นจริงหรือไม่ หรือไม่รู้ข้อมูลที่เป็นคำตอบคำถามจริง ๆ

2.2 ผู้พูดไม่แน่ใจว่า จะได้ข้อมูลนั้น ถ้าไม่ถามจากผู้ฟัง

3. กฏบอกความจริงใจ ผู้พูดต้องการข้อมูลนั้น

4. กฏบอกสาระสำคัญ นับว่าเป็นการกระทำที่ผู้พูดพยายามที่จะ เอาข้อมูลนั้นจากผู้ฟัง"

(หน้า 66)

ปราณี กุลละวณิชย์ (2523) ได้นำเสนอลักษณะทางอรรถศาสตร์ 2 ประการคือ

1. ข้อสมมุติในการรู้ข้อเท็จจริงของผู้พูด (Presupposition of asserted facts)

2. ความต้องของผู้พูดที่จะแสดงความมั่นใจในข้อเท็จจริง หรือความเชื่อดั้งเดิม

(Presupposed belief)

มาอธิบายความแตกต่างของคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ 4 คำ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ

1. คำถามที่แสดงข้อสมมุติว่าผู้พูดมีความรู้ในข้อเท็จจริง ได้แก่ คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ชนิด หรือ หรือเปล่า ใช่ไหม ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มย่อยตามลำดับความต้องการของผู้พูดที่จะแสดงถึงความรู้ในข้อเท็จจริงจากน้อยไปหามาก ดังนี้

1.1 ผู้พูดไม่ต้องการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ได้แก่ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ "หรือ" ในประโยคคำถามแบบนี้ผู้พูดเพียงต้องการย้ำ (Confirm) ข้อเท็จจริงที่ตนมีหรือได้รับ เท่านั้น

1.2 ผู้พูดต้องการแสดงความ เป็นกลางในความถูกต้องของข้อเท็จจริงได้แก่ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิด "หรือ เปล่า"

1.3 ผู้พูดต้องการแสดงความ เชื่อว่าข้อเท็จจริงที่ตนมีอยู่ถูกต้อง ได้แก่ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิด "ใช่ไหม"

2. คำถามที่แสดงข้อสมมุติว่าผู้พูดไม่มีความรู้ในข้อเท็จจริง ได้แก่คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ชนิด "ไหม"

การอธิบายคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธทั้ง 4 ชนิดนี้ ได้เน้นว่าเป็นการอธิบายในแง่ของผู้พูดเท่านั้น ไม่รวมการอธิบายคำถามในแง่ของผู้ที่พูดด้วย

รัสเซล อุลตัน (Ulltan 1978) ได้ศึกษาประโยคคำถามในภาษาต่าง ๆ 79 ภาษา โดยศึกษาลักษณะด้านต่าง ๆ 3 ด้านคือ

1. ลักษณะเสียงสูงต่ำและสำเนียงคำ (intonation and word accent)
2. ลักษณะด้านลำดับการเรียงประโยค และส่วนประกอบย่อย(segmental elements)
3. เกณฑ์ลักษณะของคำตอบที่คาดหวัง และ เกณฑ์ลักษณะของหน่วยสำคัญทางไวยากรณ์

ผลการศึกษาได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ซึ่งน่าสนใจดังนี้

ลักษณะเสียงสูงต่ำที่เกิดกับประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธโดยทั่วไป จะมีเสียงขึ้น (rising)หรือระดับเสียงสูงกว่า (higher pitched)หรือ มีการเน้นเสียงในบางคำ (stressed terminal contour) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาษาที่เป็น postpositional คือมีคำลงท้ายคำถาม อยู่ด้านขวาของคำอื่น ๆ)

การย้ายตำแหน่งในการทำประโยคบอกเล่าให้เป็นประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธนั้น มักเกิดกับภาษาที่มีการเรียงลำดับคำในประโยคแบบ กริยา + ประธาน + กรรม (VSO)

แมรีเบธ คลาร์ค (Marybeth Clark 1985) ได้ศึกษาภาษาในพื้นที่บริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้เสนอบทความกล่าวถึง คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ซึ่งมีลักษณะร่วมกันในหลายภาษา คือ ส่วนแรก เป็น เนื้อความบอกเล่า และส่วนท้าย เป็น เนื้อความปฏิเสธ ซึ่งคลาร์คได้เสนอตารางแสดง การใช้คำลงท้ายคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธลักษณะนี้ คือประกอบด้วย V-or-not-V

ส่วนประกอบเหล่านี้อาจถูกตัดทอนออก เพื่อใช้สื่อสารในแต่ละภาษาได้แตกต่างกันไปบางภาษาก็ปรากฏลักษณะ V not V บางภาษาก็ปรากฏเพียง V not เท่านั้น เป็นต้น สำหรับตารางแสดงการใช้คำลงท้ายคำถาม ในคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ในภาษาต่าง ๆ ที่คลาร์คเสนอดังกล่าวข้างต้น มีดังนี้

ภาษาตระกูล	ภาษา	แบบ	แบบ	แบบ	แบบ	แบบ	แบบ
		V or not V	V not V	V or not	V not	V or	VV
ไท	ไทย	X		X	XX*	XX	
	ลาว	X		?	XX*		
	ไตคำ	?			XX		
	นุง			X	XX		
ออสโตร-เอเชียติก	เวียดนาม	X		X	XX		
	เขมร	X		X(Negt)	XX(Negt)	XX	
	Charu	?		X	XX		
ม้ง-เย้า	ม้ง	XX	X			X	
จีน-ทิเบต	จีนแมนดาริน	X	XX				
	ทิเบต-พม่า	X	XX?				XX?

เครื่องหมาย X หมายถึง มีปรากฏในภาษานั้น ๆ

เครื่องหมาย XX หมายถึง มีปรากฏอย่างเด่นกว่าปกติในภาษานั้น ๆ

เครื่องหมาย * หมายถึง มีวรรณยุกต์แตกต่างจากคำปฏิเสธ (not) ทั่วไป

เครื่องหมาย t หมายถึง ใช้คำปฏิเสธชนิดพิเศษ

ภาษาไทยมีคำถามไม่ครบทุกแบบที่คลาร์คยกมาวิเคราะห์ ประโยคต่อไปนี้ เป็นตัวอย่างจากภาษาไทย และภาษาอื่นเพื่อแสดงให้เห็นการจำแนกประเภทของคลาร์ค

ตัวอย่างประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่เป็นแบบ V or not V

(11) คุณ ไป หรือ ไม่ (ไป) ? (ภาษาไทย)

ตัวอย่างประโยคคำถามที่เป็นแบบ V not V

(5) kô m̀ tsi m̀ ? (ภาษาม้ง)

คุณ ไป ไม่ ไป

"Are you going ?"

ตัวอย่างประโยคคำถามที่เป็นแบบ V or not

(11) คุณ ไป หรือ ไม่ (ภาษาไทย)

ตัวอย่างประโยคคำถามๆ ที่เป็นแบบ V not และ V neg

(13) Chi biét duòng dó không ? (ภาษาเวียดนาม)

Sister know road that not

"Do you know that road ?"

(27) Kñom 'kcoy məkuu mook baan tee? (ภาษาเขมร)

I borrow one pair hither able Neg.

"Could I borrow a pair ?"

ตัวอย่างประโยคคำถามๆ ที่เป็นแบบ V or

(30) Luəŋ kuəŋ (nɨw) kənlaəŋ nih rɨɨ ? (ภาษาเขมร)

King reside (Royal) in place this or

"Does the king reside here ?"

(31) เค้า ไป ตลาด หรือ? (ภาษาไทย)

(32) kô mũa nplê' lô? (ภาษาม้ง)

You have rice or

"Do you have any rice ?"

ตัวอย่างประโยคคำถามๆ ที่เป็นแบบ VV

Na ce sf so so ? (ภาษาชานี้)

You chinese language learn learn

"Are you learning chinese ?"

1.9.2 วรรณกรรมที่มุ่งวิเคราะห์ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษากรุงเทพฯ

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2480)

ได้กล่าวถึงประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธไว้ 2 ชนิด คือ ชนิดแรกได้แก่
ประโยคที่ลงท้ายด้วย "หรือไม่" "หรือ" "หรือเปล่า" "หรือยัง" ไว้ได้สรุปดังนี้

คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธทั้ง 4 ชนิด ข้างต้นนี้มีที่มาจาก อเนกรรณประโยครวม
ที่มีคำสันธาน "หรือ" เป็นตัวเชื่อม เช่น

ก. "ท่านจะนอน หรือ?" เป็นอเนกรรณประโยครวมที่คงไว้แต่คำหรือ โดยมา
จากอเนกรรณประโยครวมว่า "ท่านจะนอน หรือไม่" ซึ่งมาจากอเนกรรณประโยคเรียงกันว่า "ท่าน
จะนอน ท่านจะไม่นอน" โดยใช้สันธานหรือ เชื่อม เป็นอเนกรรณประโยคธรรมดาว่า "ท่านจะนอน หรือ
ท่านจะไม่นอน"

ข. "เขาจะมาหรือ เปล่า?" เป็นอเนกสรรประโยครวมซึ่งมาจากอเนกสรรประโยคธรรมดาว่า "เขาจะมา หรือเปล่า - เขาจะไม่มา"

ค. "เขามาหรือ ยัง?" เป็นอเนกสรรประโยครวมซึ่งมาจากอเนกสรรประโยคธรรมดาว่า "เขาจะมา หรือ เขายังไม่มา"

ง. "เจ้าจะไม่ ไป หรือ?" เป็นอเนกสรรประโยครวมซึ่งมาจากอเนกสรรประโยคธรรมดา ซึ่งประโยคหน้ามีเนื้อความปฏิเสธ คือ "เจ้าจะไม่ไป หรือ เจ้าจะไป"

จ. "ฉันไม่ ต้อง ทำงาน ดิ หรือ?" เป็นอเนกสรรประโยครวม ซึ่งมาจากอเนกสรรประโยคธรรมดาว่า "ฉันไม่ต้องทำงานดิ หรือ ฉันต้องทำงานดิ"

อีกชนิดหนึ่งคือประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิดลงท้ายด้วย "ไหม" และ "หรือ" ซึ่งท่านถือว่าเป็นเพียงคำวิเศษณ์ออกความถามขยายกริยาจะถือว่าเป็นประโยคชนิดอเนกสรรประโยคไม่ใช่่อเนกสรรประโยค

ตัวอย่างเช่น

ก. "เขาจะนอนไหม?"

"เขาจะกินข้าวไหม?"

คำว่า "ไหม" นี้ถือว่าย่อมาจาก "หรือไม่"

ข. "อ้อ ท่านต้องการเท่านี้ แหละ หรือ?"

"ฉันสู้ท่าน ไม่ ได้ ละ นั้น หรือ?"

ในข้อนี้ "หรือ" กับ "แหละหรือ" ไม่ถือว่าเป็นคำสันธาน

กำชัย ทองหล่อ (2495) ได้รวมสิ่งซึ่งเรียกในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ว่า "ส่วนท้ายคำถาม" ไว้ใน "หมวดคำวิเศษณ์" โดยถือว่า คำวิเศษณ์ คือ "คำที่ทำหน้าที่ประกอบคำนาม, คำสรรพนาม, คำกริยา, และคำวิเศษณ์ด้วยกันให้ได้ความชัดเจนยิ่งขึ้น"

กำชัย ทองหล่อ ได้แบ่งคำวิเศษณ์ออกเป็น 16 ชนิด โดยกำหนดให้คำลงท้ายคำถามเป็นคำวิเศษณ์ชนิด ปฤจฉาวิเศษณ์ และให้นิยามว่า

"...ปฤจฉาวิเศษณ์ คือคำวิเศษณ์ที่ประกอบบอกเนื้อความ เป็นคำถาม หรือความสงสัย เช่น :- ไค ไร ไท ไท ก็ อะไร ทำไม ฉันทไค เช่นไร ไหม อันไค อย่างไร เท่าไร ไย หรือ หนอ ฯลฯ"

ตัวอย่าง

- 1) สิ่งใด อยู่ในตัว ท่านรู้ไหม?
- 2) ท่านหรือ เป็นผู้เก็บนาฬิกาได้?
- 3) อันว่าตัวกาลินี้ หรือหนอ?

อุคม วโรตม์สิขคิตต์ (Warotamasikkhadit 1972) ได้วิเคราะห์วากยสัมพันธ์โดยใช้ทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรตในการวิเคราะห์ ได้แสดงให้เห็นวากยสัมพันธ์ของภาษาไทยออกมาในรูปกฎต่าง ๆ แบ่งเป็นกลุ่มของกฎ 4 กลุ่มด้วยกัน คือ

1. กฎโครงสร้างวลี (Phrase Structure)
2. กฎแปรรูปทั่วไป (Generalized Grammatical Transformations)
3. กฎแปรรูปเลือกใช้ (Optional Grammatical Transformations)
4. กฎแปรรูปบังคับใช้ (Obligatory Grammatical Transformations)

ประโยคคำถาม เช่นเดียวกับกับประโยคบอกเล่า และประโยคปฏิเสธ ถือว่าเป็นประโยคแก่น (kernels) ซึ่งจะถูกระบุไว้แต่แรกในกฎโครงสร้างวลี คือ

PS 1   S $\longrightarrow$ Nom + VP (F)

PS 2   VP $\longrightarrow$ (Aux_a) (Neg) (Aux_b) MV(E) $\left\{ \begin{array}{l} (\text{Prt1}) \\ (\text{Prt2}) \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} (\text{Qu}) \\ (\text{I}) \end{array} \right\}$

Nom   คือบทนาม (Nominals)

F   คือส่วนท้ายประโยค (Final particles)

E   คือบทนามซ้อน (Embedded nominals)

Prt1   คือ ส่วนท้ายคำถาม (Question particles)

I   คือ ส่วนท้ายแสดงความตั้งใจ และความสุภาพ (Intentive particles signifying intention and politeness)

ในกฎแปรรูปทั่วไปได้กล่าวถึงประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่ลงท้ายด้วย "หรือไม่" ไว้ว่าเกิดจากการใช้กฎแปรรูปทั่วไป ซึ่งจะรวมประโยคเดียวสองประโยคเข้าด้วยกัน เช่นกฎแปรรูปทั่วไป 17 :

$$\left. \begin{array}{l} X + MV (Y) Qu \\ X' + \text{ไม่} + MV' + Y' \end{array} \right\} \Rightarrow X + MV + Qu + \text{ไม่} + Y'$$

โดยที่ $X = X'$ และ $MV = MV'$

เช่น $\left. \begin{array}{l} \text{คุณ จะ มา หรือ} \\ \text{คุณ จะ ไม่ มา} \end{array} \right\} \Rightarrow \text{คุณจะมาหรือไม่}$

$\left. \begin{array}{l} \text{นารี รัก เขา หรือ} \\ \text{นารี ไม่ รัก เขา} \end{array} \right\} \Rightarrow \text{นารีรักเขาหรือไม่}$

และอุดมได้เสนอว่า "ไหม" แปรรูปมาจาก "หรือไม่" อีกทีหนึ่ง โดยกฎแปรรูปเลือกใช้
ต่อไปนี้

กฎแปรรูปเลือกใช้ 28 : $X + \text{หรือ} + \text{ไม่} + Y \Rightarrow X + \text{ไหม} + Y$
เช่น $\text{คุณ จะ ไป หรือ ไม่} \Rightarrow \text{คุณจะไปไหม}$

เฉลา ไชยรัตน์ (Chaiyaratana 1961) ได้ทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก เปรียบเทียบ
วากยสัมพันธ์ระหว่างภาษาอังกฤษกับภาษาไทย โดยใช้แนวทฤษฎีไวยากรณ์วิวรรต ได้แบ่งคำถามใน
ภาษาไทยเป็น 4 ประเภท คือ

1. ประโยคคำถามที่มีคำแสดงคำถาม (Question markers) ได้แก่ หรือ ไหม
2. ประโยคคำถามที่มีส่วนท้าย (Tag questions) ได้แก่ จริงไหม ถูกไหม ใช่ไหม
3. ประโยคคำถามที่มีวิเศษณ์ (Adverbial questions) ได้แก่ เมื่อไร อย่างไร
ที่ไหน เท่าไร ทำไม

4. ประโยคคำถามที่มีคำเพื่อถาม (Wh-questions) ได้แก่ ใคร อะไร โหน

ไพญลย์ อนุแสน (Anusaen 1977) ได้ศึกษาโครงสร้างประโยคคำถามในภาษาไทย
ในด้านไวยากรณ์ และความหมายโดยในด้านความหมายนั้นใช้การบรรยายในการอธิบาย ส่วนในด้าน
ไวยากรณ์ใช้แนวทฤษฎีไวยากรณ์วิวรรตแปรรูปควบคู่กันไป และ ไพญลย์ ได้แบ่งประโยคคำถามออก
เป็น 4 ชนิดใหญ่คือ

1. คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ (Yes-No interrogatives)
2. คำถามแบบพ่วงท้าย (Tag interrogatives)
3. คำถามแบบถามเนื้อความ (Content interrogatives)
4. คำถามแบบให้เลือก (Alternative interrogatives)

มีข้อที่น่าสนใจในเรื่องคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ และคำถามแบบพ่วงท้ายดังนี้

คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ มีคำลงท้ายคำถามดังนี้

1. มัย เป็นส่วนท้ายของคำถาม (interrogative particle) ใช้เติมท้ายข้อความบอกเล่าให้กลายเป็นคำถาม ถือว่า "มัย" ใช้ในคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ธรรมดาที่ผู้พูดต้องการทราบแต่คำตอบว่า เป็นรับ หรือปฏิเสธเท่านั้น

2. ตัวออกการถามในประโยคแบบให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง (Interrogative markers in disjunctive sentences) มี 2 ตัว คือ

2.1 หรือ (ไม่) "หรือ" เป็นคำเชื่อมประโยคที่แสดงความหมายของประโยคข้างหน้า และข้างหลัง เป็นตรงกันข้ามกัน ในข้อนี้ประโยคข้างหน้าเป็นบอกเล่า ประโยคข้างหลังเป็นปฏิเสธ จึงเรียก "หรือ" ว่าเป็นคำแสดงการให้เลือกเอา (Disjunctive marker)

2.2 หรือ "หรือ" ในข้อนี้เป็นคำแสดงการให้เลือกเอา เช่นเดียวกัน แต่ทำหน้าที่เชื่อมประโยค 2 ความแย้งที่ประโยคแรกเป็นปฏิเสธ และมีประโยคหลังเป็นบอกเล่า

3. หรือยัง เกิดจากการเว้นถ้อยคำเอาไว้ให้เข้าใจเอาเอง (ellipsis) ของประโยคความแย้งส่วนที่มาจากหลัง "หรือ" ซึ่งถือเป็นคำแสดงการให้เลือกเอา เช่นกันกับข้อ 2 เช่น ประโยคว่า "เขามา(แล้ว) หรือเขายังไม่มา" แปรรูปเป็น "เขามาหรือยัง" ซึ่งประโยคนี้จะใช้พูดเมื่อต้องการรู้ว่าการกระทำหรือเหตุการณ์นั้น ๆ ได้เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นลงแล้ว หรือยังไม่เสร็จสมบูรณ์

4. หรือไง "ไง"มาจาก "อย่างไร" และแปรเป็น "อย่างไง" โดยเกิดการกลมกลืนเสียงคามตัวหน้า (Progressive assimilation) เมื่อเกิดร่วมกับ "หรือ" คำว่า "อย่าง" จะหายไปเหลือเป็น "หรือไง"

คำถามแบบพ่วงท้าย

มีส่วนประกอบคือ เนื้อความบอกเล่า ตามด้วยคำถามท้ายสั้น (a statement + a short end interrogative) ซึ่งคำถามท้ายสั้นนี้มี 3 แบบด้วยกัน คือ

1. ใช่ไหม, จริงไหม
2. ไม่ใช่หรือ, ไม่จริงหรือ
3. ใช่ หรือ (ไม่), จริงหรือ (ไม่)

คำถามแบบพ่วงท้ายมี 2 ชนิดคือ

1. เนื้อความส่วนต้นเป็นบอกเล่า (Positive statements) เช่น

เขาแต่งงานแล้ว	{	ใช่ไหม ไม่ใช่หรือ ใช่หรือ (ไม่)	หรือ	{	จริงไหม ไม่จริงหรือ จริงหรือ (ไม่)
----------------	---	---------------------------------------	------	---	--

2. เนื้อความส่วนต้นเป็นปฏิเสธ (Negative statements) เช่น

คุณไม่มีเงิน	{	ใช้ไหม ไม่ใช้หรือ ใช้หรือ (ไม่)	หรือ	{	จริงไหม ไม่จริงหรือ จริงหรือ (ไม่)
--------------	---	---------------------------------------	------	---	--

ลักษณะโครงสร้างทางไวยากรณ์ และทางความหมายของ คำถามท้ายสิ้นมีดังนี้

ใช้ไหม มาจากประโยคว่า "มันใช้" + "ไหม"

ใช้เพื่อถามความถูกต้อง และความไม่ถูกต้องของประโยคที่อยู่ข้างหน้า

ไม่ใช้หรือ มาจากประโยคว่า "มันไม่ใช้" หรือ "มันใช้" $\implies$ "ไม่ใช้หรือ"

ใช้เพื่อถามย้ำ ความถูกต้อง และความไม่ถูกต้องของประโยคที่อยู่ข้างหน้าโดยผู้พูดมีความเชื่อมั่นว่าการคาดคะเนของตนถูกต้องหรือ เป็นจริง

ใช้หรือ (ไม่) มาจากประโยคว่า "มันใช้หรือไม่ใช้" $\implies$ ใช้หรือ (ไม่) :

ถ้าใช้ว่า "ใช้หรือ" เป็นการย้ำความถูกต้อง หรือ ไม่ถูกต้องของประโยคที่มาข้างหน้า แต่ผู้พูดไม่เชื่อมั่นว่าการคาดคะเนของตนถูกต้อง

ถ้าใช้ว่า "ใช้หรือไม่" เป็นการถามเพื่อต้องการคำยืนยันถึงความถูกต้อง หรือ ความไม่ถูกต้องของประโยคที่มาข้างหน้า

วจินันต์ ภาณุพงศ์ (2525) จัดแบ่งคำในภาษาไทยออกเป็นหมวดหมู่ 15 หมวดใหญ่ด้วยกัน โดยอาศัยตำแหน่งของคำในกรอบประโยคทดสอบขึ้นใช้เป็นเกณฑ์ คำที่ปรากฏในตำแหน่งเดียวกันก็ได้เป็นคำในหมวดเดียวกัน

วจินันต์ ได้จัดคำ "หรือ" หรือ "หรือ" และ "ไหม" ไว้ในหมวดคำลงท้าย เพราะปรากฏในตำแหน่งท้ายสุดของประโยค ตัวอย่างที่ให้ไว้มีประโยคเดียวคือ

คุณเหนื่อยมากไหม

ริชาร์ด บี. นอส (Richard B. Noss 1964) ได้ศึกษาวิเคราะห์ภาษาไทยโดยยึดหลักไวยากรณ์โครงสร้างแบบอเมริกัน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ศึกษาหน่วยในภาษา และการเรียงหน่วยในภาษา ได้แบ่งหน่วยที่มีความหมายในภาษาไทยออกเป็น 2 หมวดใหญ่ คือ

1. หน่วยศัพท์อิสระ (Free Lexemes)
2. หน่วยศัพท์ไม่อิสระ (Bound Lexemes)

1. หน่วยศัพท์อิสระ คือหน่วยที่เป็นเอกเทศ สามารถเกิดเดี่ยวได้โดยมีการเน้นเสียง และวรรณยุกต์เฉพาะในขณะเดียวกัน ประกอบไปด้วยหน่วยย่อยต่าง ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงไม่ขอแจกแจง

2. หน่วยศัพท์ไม่อิสระ เป็นหน่วยที่เกิดขึ้นเป็นส่วนประกอบของหน่วยทางวากยสัมพันธ์ และในโครงสร้างประโยคระดับสูงเท่านั้น ไม่อาจเกิดโดดเดี่ยวได้โดยสมบูรณ์ ประกอบไปด้วยหน่วยย่อยต่าง ๆ 5 หน่วย คือ

1. คำแสดงมาลา (Modals)
2. คำบุพบทหน้า (Prepositions)
3. คำสันธาน (Conjunctions)
4. คำบุพบทตาม (Postpositions)
5. คำลงท้ายประโยค (Sentence Particles)

คำลงท้ายคำถาม "ไหม" และ "หรือ" จัดอยู่ในหมวดหน่วยศัพท์ไม่อิสระ ประเภทหมวดคำลงท้ายประโยค (Sentence particles)

วิญญา พัฒพงษ์ (2516) ได้ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคำถามในภาษาอังกฤษ กับในภาษาไทย โดยยึดประโยคคำถามในภาษาอังกฤษเป็นหลัก ได้แบ่งประโยคคำถามในภาษาไทยออกเป็น 4 ชนิดคือ

1. ประโยคคำถามที่ต้องการคำตอบรับ หรือปฏิเสธ (Yes-No Questions) ได้แก่ หรือ ไหม หรือเปล่า
2. ประโยคคำถามต่อสร้อย (Tag questions) ได้แก่ จริงไหม จริงหรือ จริง-หรือเปล่า ใช่ไหม ใช่หรือเปล่า
3. ประโยคคำถามที่ใช้คำแสดงคำถาม (Wh-questions) ได้แก่ ทำไม ที่ไหน เมื่อไร ใคร อย่างไร อะไร ของใคร ฯลฯ
4. ประโยคคำถามแบบให้เลือกตอบ (Or-questions) เป็นประโยคคำถามที่ใช้คำแสดงคำถามกับข้อความที่ให้เลือกตอบซึ่งอาจมากกว่า 2 ข้อความก็ได้

สายสวาท อินทิสาน (2509) ได้ศึกษาประโยคคำถาม-คำตอบในภาษาไทย ตามแนวทฤษฎีไวยากรณ์โครงสร้าง โดยดูตำแหน่งหน้าที่ของคำแสดงคำถามในประโยค และความสัมพันธ์กับคำอื่น ๆ และได้แบ่งประโยคคำถามออกเป็น 2 ชนิดใหญ่ ๆ คือ

1. ประโยคคำถามที่ใช้ คำลงท้ายแสดงคำถาม (Question particles)
2. ประโยคคำถามที่ใช้ คำแสดงคำถาม (Question words)

โดยอธิบายว่า คำลงท้ายแสดงคำถาม (Question particles) คือคำที่นำไปต่อท้ายข้อความที่ไม่ใช่คำถาม เพื่อให้ข้อความนั้นกลายเป็นคำถามขึ้นมา ตัวของมันเองจะไม่มีความหมายอะไร และใช้คำเดียวโดด ๆ ไม่ได้ แต่เมื่อใช้ท้ายข้อความอื่นจะแสดงความหมายทางไวยากรณ์คือเปลี่ยนข้อความนั้นให้เป็นคำถาม ได้แก่ หรือ รึยัง รึเปล่า ไหม จริงไหม ถูกไหม ใช่ไหม และ ไม่ใช่หรือ คำลงท้ายแสดงคำถามนี้ บางครั้งผู้พูดอาจเปลี่ยนระดับเสียงจากจตุรมา เป็นตรีก็ได้ หรือ เปลี่ยนเสียงสระภายในก็ได้ ตามความนิยม เช่น

ไหม - มีย - มะ

หรือ - รือ - ริ - เหรอ - เรอะ

ประโยคคำถามประเภทนี้ (ประเภทที่ 1) ต้องการคำตอบรับ หรือตอบปฏิเสธ เช่น

	<u>คำตอบรับ</u>	<u>คำตอบปฏิเสธ</u>
เธอจะไปดูหนังเธอ	ค่ะ	เปล่าค่ะ
นางสาวจักรวาลมีสามี	สวยค่ะ	ไม่สวยค่ะ

ศิริณี สันตะบุตร (Sirinee Santaputra 1980) ได้ศึกษาภาษาไทยในเรื่องประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ โดยมี "ข้อสมมุติเบื้องต้นในการใช้" (Pragmatic presupposition) เป็นเกณฑ์สำคัญในการพิจารณา โดยได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า "ข้อสมมุติเบื้องต้นในการใช้ คือ ความสัมพันธ์ที่ถูกกำหนดระหว่างการกล่าวประโยค กับ เนื้อหาซึ่งถูกกล่าวถึงนั้น ข้อสมมุติเบื้องต้นนี้จะอธิบายเงื่อนไขที่เหมาะสมในการกล่าวประโยค"

ศิริณี ถือว่า คำลงท้ายคำถาม (Question particles) 4 คำ คือ "ไหม" "หรือ เปล่า" "ใช่ไหม" และ "ใช่หรือ เปล่า" เป็นคำลงท้ายคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่แท้จริง (Real Yes/No question particles) แต่ "หรือ" นั้นไม่ใช่

ผู้เขียนถือว่า "หรือ" ใช้ในประโยคคำถามที่มีความประสงค์ของผู้พูด เป็นคำกล่าวเชิงสังคม (Socializing Comment) ผู้พูดไม่คาดหวังคำตอบใด ๆ นอกจากนี้ถ้าเนื้อความของคำถามที่ลงท้ายด้วย "หรือ" ตรงข้ามกับข้อมูลเดิมที่ผ่านมา คิดผิดไปจากนิสัยเดิม หรือความเคยชินเก่า ๆ แล้วคำถามนั้นจะแสดงความประหลาดใจ และอาจจะใช้แสดงการเย้ยหยันหรือแค้นได้ด้วย

ตัวอย่าง

1. เธอจะเอากาแฟหรือ - มีข้อสมมุติเบื้องต้นในการใช้
2. เธอจะเอากาแฟ ไหม - ไม่มีข้อสมมุติเบื้องต้นในการใช้
3. เธอจะเอากาแฟ หรือเปล่า - ไม่มีข้อสมมุติเบื้องต้นในการใช้
4. เธอจะเอากาแฟ ใช่ไหม
  - มีข้อสมมุติเบื้องต้นว่า " X ต้องการกาแฟ"
5. เธอจะไม่เอากาแฟใช่ไหม
  - มีข้อสมมุติเบื้องต้นว่า " X ไม่ต้องการกาแฟ"
6. เธอจะเอากาแฟใช่หรือเปล่า
  - มีข้อสมมุติเบื้องต้น "X ต้องการกาแฟ"
7. เธอจะไม่เอากาแฟใช่หรือเปล่า
  - มีข้อสมมุติเบื้องต้นว่า " X ไม่ต้องการกาแฟ"

ในประโยค 2 และ 3 ถือว่าเป็นประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่เป็นกลางไม่มีทั้งข้อสมมุติเบื้องต้น หรือความคาดหวังของผู้พูด ส่วนประโยค 4, 5, 6, 7 นอกจากมีข้อสมมุติเบื้องต้นแล้ว ผู้พูดยังมีความคาดหวังคำตอบอย่างใดอย่างหนึ่งจากผู้ฟังด้วย คือ ต้องการคำตอบว่า "ใช่"

นววรรณ พันธุเมธา (2525) ได้แต่งตำราเล่มนี้ขึ้นโดยใช้หลักประสมประสานระหว่างทฤษฎีไวยากรณ์ดั้งเดิมของ พระยาอุปกิตศิลปสาร (หลักภาษาไทย, 2480), ทฤษฎีไวยากรณ์โครงสร้าง, ทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรต, ทฤษฎีไวยากรณ์การก, และจากบทความที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

ผู้เขียนได้แบ่งคำออกเป็น 6 หมวด ตามหน้าที่ในการสื่อสาร คือ

1. คำเรียก-ร้อง
2. คำหลัก
3. คำแทน
4. คำขยาย
5. คำเชื่อม
6. คำเสริม

คำทั้ง 6 หมวดนี้ยังแบ่งย่อยลงไปอีกหลายจำพวก แต่คำที่เกี่ยวกับคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ มีอยู่ในหมวดสุดท้าย คือหมวดคำเสริม จึงได้ให้นิยามไว้ว่า คำเสริม คือคำที่เสริมเข้าไปในประโยค

เพื่อเน้นเจตนาของผู้พูดที่ต้องการบอกเล่า สิ่ง ขอร้อง หรือ ถาม ฯลฯ หรือบอกสถานภาพระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังว่า เสมอกัน หรือสนิทสนมกันหรือไม่ แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ คำบอกมาลา คำบอกการถาม และคำบอกสถานภาพ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คือ คำบอกการถาม ซึ่ง นววรรณ ได้ให้นิยามไว้ว่า

“คำบอกการถาม คือคำที่ทำให้ประโยคแจ้งให้ทราบ (บอกเล่า) กลายเป็นประโยคถามให้ตอบ (คำถาม)... คำบอกการถามมี 2 คำ ได้แก่ คำว่า หรือ กับไหม...”

หรือ ใช้เมื่อผู้ถามได้ทราบเรื่องราวมาบ้างแล้ว อาจจะเป็นเพราะมีผู้บอกเล่าหรือผู้ถามได้เห็นด้วยตนเอง และต้องการถามเพื่อความแน่ใจ หรือในบางกรณีก็ถามตามมารยาทสังคม ผู้ถามคาดว่าผู้ตอบจะตอบรับหรือบางทีก็ไม่ต้องการคำตอบ ส่วน ไหม ใช้เมื่อผู้ถามไม่ได้ทราบเรื่องราวมาก่อน ผู้ถามถามเพราะต้องการคำตอบ และไม่ได้คิดว่าคำตอบจะเป็นตอบรับหรือตอบปฏิเสธ

ด้วยเหตุที่คำว่า หรือ กับคำว่า ไหม มีความหมายต่างกัน จึงใช้แทนกัน ไม่ได้ คำว่า ไหม ใช้กับประโยคที่แสดงเหตุการณ์ที่ยังมาไม่ถึง และแสดงประสบการณ์ได้ แต่ไม่ใช้กับประโยคที่แสดงว่ากริยานั้นสำเร็จลงแล้ว หรือกำลังดำเนินอยู่

ใช่ไหม ใช้ท้ายประโยคเพื่อถามว่าเนื้อความในประโยคนั้นถูกต้องหรือไม่ มีที่ใช่กว้างขวางเช่นเดียวกับ หรือ แต่ ใช่ไหม ก็มีความหมายต่างกับ หรือ ใช่ไหม ใช้แสดงว่าผู้ถามพอทราบเรื่องราวมาบ้าง และค่อนข้างแน่ใจว่าที่ทราบมานั้นถูก แต่ต้องการให้ผู้ฟังตอบรับ เป็นการยืนยัน ใช่ไหม ไม่มีความหมายแฝงแสดงความประหลาดใจของผู้ถามเลย

ไม่ใช่หรือ ใช้ท้ายประโยคที่ใช้แย้งหรือเตือนอีกฝ่ายหนึ่ง เมื่อใช้ ไม่ใช่หรือ จะแสดงว่าผู้พูดยังไม่แน่ใจนักแม้จะคาดว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะตอบว่าใช่ หรือ จริงสิ แต่ก็ยังเปิดโอกาสให้อีกฝ่ายหนึ่งตอบปฏิเสธได้

หรือเปล่า จะใช้เมื่อผู้พูดได้ทราบเรื่องราวแล้วหรือไม่ก็ได้ แต่ไม่ใช่ในประโยคที่แสดงการคาดคะเน

ส่วน หรือยัง มีที่ใช่จำกัดกว่าคำบอกการถามอื่น ๆ คือมักจะใช้เฉพาะกับประโยคที่มีความหมายว่า กริยา ยังไม่เกิดขึ้น หรือ เสร็จสิ้นลงแล้ว

จิตรกรรณ์ เกียรติโพลย์ (2525) ได้ใช้หลักการของทฤษฎีวาทปฏิบัติ (Speech Acts) ของเซอล หรือที่เรียกในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ว่า “วัจนกรรม” มาใช้วิเคราะห์คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ในภาษาไทย โดยพิจารณาเฉพาะในแง่ของผู้พูดเท่านั้น ซึ่งปรากฏผลการวิจัยที่น่าสนใจดังนี้

ผู้เขียนได้ตั้งเกณฑ์กำหนด¹ ขึ้นมาเพื่อแบ่งคำถามในภาษาไทย โดยเกณฑ์กำหนดที่ใช้ันั้น มี 2 ชนิดคือ

1. เกณฑ์กำหนดหลัก เป็นเกณฑ์ที่แยกความแตกต่างของคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธออกจากคำถามแบบอื่น ๆ ที่มีอยู่ในภาษาไทย
2. เกณฑ์กำหนดจำแนก เป็นเกณฑ์ที่แบ่งคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธออกเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ ชนิดคำถามแท้ กับชนิดคำถามทดสอบ

ลักษณะของเกณฑ์กำหนดหลัก มี 5 ข้อ คือ

- เกณฑ์กำหนดหลักข้อที่ 1 การที่ผู้พูดถามผู้ฟังนั้นต้องมีจุดมุ่งหมายในอันที่จะได้รับคำตอบ
  - เกณฑ์กำหนดหลักข้อที่ 2 ผู้พูดถามผู้ฟังเพราะไม่แน่ใจว่าถ้าตนไม่ถาม ผู้ฟังจะให้ข้อมูลนั้น ๆ แก่ตนหรือไม่
  - เกณฑ์กำหนดหลักข้อที่ 3 การที่ผู้พูดถามผู้ฟัง แสดงว่าผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังต้องสามารถให้คำตอบได้
  - เกณฑ์กำหนดหลักข้อที่ 4 ผู้พูดและผู้ฟังต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ถามนั้นตรงกันบ้าง จึงจะสามารถสื่อความหมายได้ตามที่ต้องการ
  - เกณฑ์กำหนดหลักข้อที่ 5 ผู้พูดมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคำตอบอยู่บ้าง อาจจะมีมากจนสามารถคาดคะเนคำตอบได้ หรือ มีน้อยมากจนไม่สามารถคาดคะเนคำตอบได้
- เกณฑ์กำหนดหลักข้อที่ 1 - 4 เป็นเกณฑ์กำหนดที่เชอลดิงไว้ซึ่งใช้ได้กับหน่วยสื่อสารคำถามทุกชนิด
- ส่วน เกณฑ์กำหนดหลักข้อที่ 5 นั้น เป็น เกณฑ์กำหนดที่ผู้เขียนตั้งขึ้น เพื่อจำแนกคำถามแบบที่มี คำแสดงคำถามออกจากคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ

ลักษณะของ เกณฑ์กำหนดจำแนก ที่ใช้แบ่งย่อยประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ เป็น 2 ชนิด มี 5 ข้อด้วยกัน คือ

- เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 1 ผู้พูดอาจมีความปรารถนา หรือความมุ่งหวังจะได้รับคำตอบที่ต้องการจากผู้ฟัง และอาจแสดงออกถึงความปรารถนานั้น

---

¹ เกณฑ์กำหนด (Conditions) เป็นเครื่องมือในการกำหนดหน้าที่ในการสื่อความหมาย หรือเป็นข้อแม้ที่ทำให้เกิดคำถามประเภทต่าง ๆ (จิตรราภรณ์, เรื่องเดียวกัน หน้า 6 และ 19)

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 2 ผู้ตอบอาจสามารถแสดงการคาดคะเนลักษณะของคำตอบได้ ซึ่งแสดงว่าผู้ตอบมีข้อมูลเกี่ยวกับ เรื่องที่ถามและคำตอบมากพอ

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 3 ผู้ตอบอาจมีความแน่ใจและมีการแสดงออกถึงความแน่ใจใน คำตอบที่คาดคะเนไว้ของตน

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 4 ผู้ตอบอาจมีความ เชื่อดัง เดิม เกี่ยวกับ เรื่องที่ถามนั้นอยู่ก่อนแล้ว

4.1 ความ เชื่อดัง เดิมของผู้ตอบตรงกับข้อมูลที่ ได้รับ ใหม่

4.2 ความ เชื่อดัง เดิมของผู้ตอบต่างหรือขัดแย้งกับข้อมูลที่

ได้รับ ใหม่

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 5 ผู้ตอบอาจถามคำถาม เพื่อต้องการคำตอบที่ เกี่ยวเนื่องกับ เวลา

จากเกณฑ์กำหนดทั้ง 2 ชนิดดังกล่าว ผู้เขียนได้แบ่งคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีค่าลงท้าย

คำถาม 6 คำ คือ หรือ เปล่า หรือยัง ไหม ใช่ไหม ไม่ใช่หรือ หรือ ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

กลุ่มที่ 1 คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิดคำถามแท้ เป็นคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่ผู้ตอบ ต้องการคำตอบจากผู้ฟัง เนื่องจากผู้ตอบมีข้อมูลในเรื่องที่ถาม และคำตอบน้อยไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถ แสดงการคาดคะเนคำตอบได้ ได้แก่ คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ที่ลงท้ายด้วย "หรือ เปล่า" "หรือยัง" และ "ไหม"

กลุ่มที่ 2 คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิดคำถามทดสอบ เป็นคำถามแบบที่ผู้ตอบต้องการ ถามคำถาม เพื่อได้รับการยืนยันจากผู้ฟังในคำตอบที่ผู้ตอบได้คาดคะเนไว้ว่า ถูกต้องหรือไม่ ทั้งนี้เพราะ ผู้ตอบมีข้อมูลในเรื่องที่ถาม และคำตอบมากพอ ซึ่งทำให้ผู้ตอบสามารถจะแสดงการคาดคะเนคำตอบได้ ด้วย ได้แก่ คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ที่ลงท้ายด้วย "ใช่ไหม" "ไม่ใช่หรือ" และ "หรือ"

1.9.3 วรรณกรรมที่มุ่งวิเคราะห์ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษาถิ่นอีสาน

สมศักดิ์ ทองงอก (Tongngok 1977) ได้ใช้แนวทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรตแปรรูปวิเคราะห์ ประโยคคำถามในภาษาอุบลราชธานี ได้แบ่งประโยคคำถามในภาษาอุบลราชธานีออกเป็น 2 แบบใหญ่ คือ

1. ประโยคคำถามแบบให้เลือกร้อยอย่างใดอย่างหนึ่ง (Disjunctive questions)
2. ประโยคคำถามแบบไม่ให้เลือก (Non-disjunctive questions)

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ได้แก่ แบบที่ 1 ซึ่งสมศักดิ์ ได้ แบ่งย่อยไว้ดังนี้

ประโยคคำถามแบบให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง (Disjunctive questions) แบ่งเป็น

2 แบบย่อย ได้แก่

1. A-or-B Questions มีลักษณะโครงสร้างคือ

(1) A or B or C or.....or X

โดย A, B, C หรือ X แทนประโยคหรือนามวลีที่ให้เลือก ตัวอย่างประโยค

เช่น

(5) ญั๊ว๊น khòj khiikhaan lũm ญั๊ว๊น câw khàjǎn

เพราะฉัน ขี้เกียจ หรือ เพราะ เธอ ขยัน

ตัวอย่างนามวลี เช่น

(8) câw hiñ kõtmaaǰ lũm phāasāa

คุณ เรียนกฎหมาย หรือภาษา

2. A-or-not-A Questions สามารถแบ่งย่อยออกเป็น 2 แบบ คือ

2.1 แบบธรรมดา (A-or-not-A) ซึ่งรู้จักกันทั่วไปว่าประโยคคำถามแบบตอบรับ-

ปฏิเสธ เช่น

(16) pàsít si? māa bóo

ประสิทธิ์ จะ มา ไหม

2.2 แบบยืนยัน (Confirmative A-or-not-A) หรือ ที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า

ประโยคคำถามแบบพ่วงท้าย (Tag questions) ได้แก่ ที่ลงท้ายด้วย méen bóo "ใช่ไหม, ถูกไหม" และ bóo "จริงไหม" เช่น

(47) câw paj tàlàat méen bóo

คุณ ไป ตลาด ใช่ ไหม

ประโยค (47) เมื่อผ่านกฎแปรรูปตัด méen (méen-Deletion transformation) ก็จะออกมาเป็นประโยค (48)

(48) câw paj tàlàat bóo

คุณ ไป ตลาด จริงไหม

เนื่องจากสมศักดิ์ ทองงอก ไม่เห็นด้วยกับการยอมให้มี หน่วยคำคำถาม (Q Morpheme) ในโครงสร้างลึก (Deep structure) จึงเน้นความสำคัญของคำสันธาน lũm "หรือ" ว่าเป็น ตัวออกการถาม (Question marker) โดยมีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ (Syntactic features) เป็น

[+ DISJUNCTIVE
+ INTERROGATIVE]

ดังนั้นประโยค (16) ข้างต้นถือว่าแปรรูปมาจากโครงสร้างลึกลงว่า

(22) pàsít sì m̄āa l̄u:m̄ si bóo m̄āa

ประสิทธิ์ จะ มา หรือ จะไม่ มา

แต่ทั้งนี้มิใช่ว่า l̄u:m̄ ต้องเป็นองค์ประกอบของประโยคใหญ่

นอกจากนี้ สมศักดิ์ ยังกล่าวถึงประโยคคำถามแบบ เบ็ดเตล็ดต่าง ๆ รวมทั้ง ประโยคคำถามแบบมีคำลงท้าย (Particle questions) เช่น คำถามแบบมีคำลงท้าย tí? โดยถ้าประโยคบอกเล่า หรือ ประโยคปฏิเสธใด ๆ หากต่อท้ายด้วย tí? แล้วจะกลายเป็นประโยคคำถามทันที เช่น

Cāw pen nákliān tí?

คุณ เป็น นักเรียน หรือ

"You are a student, aren't you"

cāw bóo jaàk pen tamluat tí?

คุณ ไม่ อยาก เป็น ตำรวจ หรือ

"Don't you want to be a policeman?"

วันทนิย์ ปกรไฉยม และ ศิยู ปาลีคุปต์ (2521) ได้ใช้ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านม่วง ตำบลบ้านทุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นตัวอย่างประชากร มุ่งศึกษาระบบเสียง ศัพท์ และโครงสร้างไวยากรณ์ของภาษาไทยถิ่นอีสานขอนแก่นตามหลักภาษาศาสตร์ และ เปรียบเทียบภาษาถิ่นอีสานขอนแก่นกับภาษาไทยกลางในด้านเสียง ศัพท์ และ โครงสร้างไวยากรณ์

ผู้เขียนได้กล่าวถึงประโยคคำถามภาษาถิ่นอีสานขอนแก่นไว้ในเรื่องโครงสร้างทางไวยากรณ์หัวข้อ ประโยคแบบต่าง ๆ และ คำลงท้ายประโยค ว่า ประโยคคำถามภาษาถิ่นอีสานขอนแก่น มีรูปประโยคเช่นเดียวกับประโยคบอกเล่า และมีคำลงท้ายเพื่อแสดงว่าเป็นคำถาม เช่นเดียวกับภาษาไทยกลาง แต่มิได้ชี้ให้เห็นรายละเอียดเรื่องความเหมือน และความแตกต่างของรูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ นอกจากยกตัวอย่างว่า

"คำว่า bóo² (บ้อ) "ไหม", "หรือเปล่า"

paj² (ไป) "หรือยัง"

อาจใช้ เป็นคำลงท้ายของประโยคคำถามที่ต้องการคำตอบรับ หรือ ปฏิเสธ เช่น

mi:⁵-phu:⁶-ʔi:n²-hen¹-bo:² "มีคนอื่นเห็นไหม"

câw⁴-taŋ⁴-caj³-faŋ⁵-bo:² "คุณตั้งใจฟังรีเปล่า"

mi:⁵-phu:a¹-paj² "มีสามีแล้วหรือยัง" (หน้า 62 - 3)

1.10 เปรียบเทียบระบบหน่วยเสียงในภาษารุงเทพา กับภาษาอุตรธานี

เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับภาษารุงเทพา และภาษาอุตรธานี ก่อนที่จะเสนอผลการวิเคราะห์ และ การเปรียบเทียบคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในทั้ง 2 ภาษา ผู้วิจัยขอแนะนำระบบหน่วยเสียงโดยสรุปของภาษารุงเทพา และอุตรธานี ดังต่อไปนี้

ก. ระบบหน่วยเสียงภาษารุงเทพา

ประกอบไปด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะ, สระ, และ วรรณยุกต์ ซึ่งมีรายละเอียด

ดังนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะ¹ (21 หน่วย)

ประเภท หน่วยเสียง	ฐาน ที่เกิด	ริมฝีปาก		ริมฝีปาก และฟันบน		ปุ่มเหงือก		เพดานแข็ง		เพดานอ่อน		ช่องระหว่าง เส้นเสียง
		ไม่ก้อง	ก้อง	ไม่ก้อง	ไม่ก้อง	ก้อง	ไม่ก้อง	ก้อง	ไม่ก้อง	ก้อง		
กัก	ไม่มีกลุ่มลม	p	b		t	d				k		?
	มีกลุ่มลม	ph			th					kh		
เสียดแทรก				f	s							h
กักเสียดแทรก	ไม่มีกลุ่มลม							c				
	มีกลุ่มลม					l		ch				
นาสิก			m			n					ŋ	
ข้างลิ้น						l						
กระทบ/ร้าว						r						
กึ่งสระ								j			w	

หน่วยเสียงสระ แบ่งเป็น 2 พวก คือ

- หน่วยเสียงสระเดี่ยว
- หน่วยเสียงสระประสม

¹ ดัดแปลงจาก เอกสารการสอน ชุดวิชาภาษาไทย 3 เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1 - 6
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2525, หน้า 230.

หน่วยเสียงสระเดี่ยว¹ (18 หน่วย)

	หน้า	กลาง	หลัง
	ไม่ท่ริมฝีปาก		ท่ริมฝีปาก
สูง	i, ii	ɯ, ɯɯ	u, uu
กลาง	e, ee	ɤ, ɤɤ	o, oo
ต่ำ	ɛ, ɛɛ	a, aa	ɔ, ɔɔ

หน่วยเสียงสระประสม (3 หน่วย)

ia

ɯa

ua

หน่วยเสียงวรรณยุกต์² (5 หน่วย)

ลำดับ	ชื่อ	เครื่องหมาย	ระดับ
1.	ระดับกลาง เสียงสามัญ (Mid)		32
2.	ระดับต่ำ เสียงเอก (Low)	ˊ	11, 21
3.	ระดับสูง-ตก เสียงโท (High-Falling)	ˋ	451
4.	ระดับสูง เสียงตรี (High)	ˊ	35, 55
5.	ระดับต่ำ-ขึ้น เสียงจัตวา (Low-Rising)	ˋ	214, 215

สัญลักษณ์ลักษณะในระบบหน่วยเสียงภาษากรุง เทพา ทั้งหมดนี้จะไม่ใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เพื่อความสะดวกในการพิมพ์ ผู้วิจัยจะใช้เฉพาะตัวอักษรไทยเขียนสะกดตามอักขรวิธีปกติ ซึ่งใกล้เคียง
กับการอ่านออกเสียงอยู่แล้ว

¹ ดัดแปลงจาก เรื่องเดียวกัน หน้า 249

² ดัดแปลงจาก เรื่องเดียวกัน หน้า 263-4

ข. ระบบหน่วยเสียงภาษาลูครธานี

ประกอบไปด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะ, สระ และวรรณยุกต์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะ (20 หน่วย)

ประเภท หน่วยเสียง	ฐาน ที่เกิด	ริมฝีปาก		ริมฝีปาก และฟันบน	ปุ่มเหงือก		เพดานแข็ง		เพดานอ่อน		ช่องระหว่าง เส้นเสียง
		ไม่ก้อง	ก้อง	ไม่ก้อง	ไม่ก้อง	ก้อง	ไม่ก้อง	ก้อง	ไม่ก้อง	ก้อง	ไม่ก้อง
ไม่มีกลุ่มลม กัก	ไม่มีกลุ่มลม	p	b		t	d			k		?
	มีกลุ่มลม	ph			th				kh		
เสียดแทรก				f	s						h
กักเสียดแทรก											
ไม่มีกลุ่มลม	ไม่มีกลุ่มลม							c			
	มีกลุ่มลม										
นาสิก		m				n		ŋ		ŋ	
ข้างลิ้น						l					
กึ่งสระ								j		w	

หน่วยเสียงสระ แบ่งเป็น 2 พวก คือ

- หน่วยเสียงสระเดี่ยว
- หน่วยเสียงสระประสม

หน่วยเสียงสระเดี่ยว (18 หน่วย) เช่นเดียวกับกับภาษากรุงเทพา

	หน้า	กลาง	หลัง
	ไม่ทอริมฝีปาก		ทอริมฝีปาก
สูง	i, ii	ɯ, ʉ	u, uu
กลาง	e, ee	ɤ, ʏ	o, oo
ต่ำ	ɛ, ɛɛ	a, aa	ɔ, ɔɔ

หน่วยเสียงสระประสม (3 หน่วย)

ia

ɯa

ua

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ (6 หน่วย)

ลำดับ	ชื่อ	เครื่องหมาย	ระดับ
1	ระดับกลาง (Mid)		32
2	ระดับต่ำ (Low)	˘	21 ?
3	ระดับกลาง-ตก (Mid-Falling)	ˆ	41 ?
4	ระดับสูง (High)	-	44
5	ระดับสูง-ตก (High-Falling)	ˋ	553
6	ระดับขึ้น (Rising)	ˊ	114, 35

สำหรับภาษาอุดรธานีที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะใช้สัญลักษณ์ (Phonetic Symbol) ตามระบบหน่วยเสียงที่แสดงไว้ตามตารางข้างต้นที่กล่าวมานี้